

Oma työ

OPPILAAN TYÖVIHKKO

Ohjelman teemat

Ennakkotehtävät.....4

Ohjelman teemat

1	Teema 1: Tiimin rakentaminen	6
2	Teema 2: Omat vahvuudet	7
3	Teema 3: Tulevaisuuden työelämä	12
4	Teema 4: Työnhakuun.....	16
5	Teema 5: Tulevaisuuden työelämätaidot haltuun.....	21

Kustantaja: Nuori Yrittäjyys ry
Toimitus: NY-työryhmä
Taitto: Anne Jokisaari
Lisätietoja: nuoriyrittajyys.fi

Tervetuloa mukaan Oma työ -ohjelmaan!

Tämä on työvihko sinun tulevaisuutesi suunnittelua varten. Oppaassa käydään läpi viisi teemaa, joissa pääset pohtimaan omia vahvuuksiasi, osaamistasi ja tulevaisuuden työelämää. Tehtävät tehdään pääosin tiimeissä.

Tule mukaan ja osallistu aktiivisesti tiimisi toimintaan!

Onnea ja menestystä matkalle tulevaisuuteen!

Seuraa meitä ja jaa omia kokemuksiasi

@NuoriYrittajyys #Omatyö

nuoriyrittajyys.fi

Ennakkotehtävät

1. VIA-testi

Tee VIA-luontevahvuustesti, johon saat linkin opettajaltasi. Kirjaa tähän testituloksen mukaiset viisi ydin-
vahvuuttasi. Tunnistatko itsesi testituloksista vai oletko eri mieltä?

2. Omien vahvuuksien, mielenkiinnon kohteiden ja arvojen pohtiminen

Listaa jokaiseen vieressä olevaan laatikkoon kolme asiaa itsestäsi. Tummansiniseen laatikkoon kolme sinua
kiinnostavaa asiaa, punaiseen kolme vahvuuttasi ja vaaleansiniseen kolme sinulle tärkeää arvoa. Pyydä sen
jälkeen perheenjäsentäsi tai kaveriasi listaamaan alle kolme asiaa, joissa olet hänen mielestään hyvä.

1. _____

2. _____

3. _____

Vahvuudet

Vahvuudet ovat taitoja, kykyjä ja ominaisuuksia, jotka saavat ihmisestä parhaat puolet esiin. Ne voivat olla harjoittelua vaativia ominaisuuksia tai niitä asioita, joissa olet hyvä. Koulussa ja erilaisissa harrastuksissa voit kehittää vahvuuksia, joista on sinulle iloa ja apua koko elämäsi ajan. Vahvuuksia ovat esimerkiksi piirtäminen, jääkiekon pelaaminen, laulu- tai esiintymistaito, empatia, ryhmätyötaidot, kuuntelutaito ja luovuus.

1. _____
2. _____
3. _____

Kiinnostukset

Kiinnostukset ovat mieluisia asioita, joiden tekemisestä tai kokemisesta pidät. Ne voivat olla samoja kuin vahvuutesi tai jotain aivan muuta. Voit myös olla hyvä asiassa, jonka tekemisestä et erityisemmin pidä. Toisaalta voit myös olla kiinnostunut asioista, joiden tekemiseen ei tarvita erityisiä taitoja, kuten elokuvien katselu tai kirpputoreilla kiertely. Ne ovat asioita, joihin käytät paljon vapaa-aikaasi, sillä yleensä kulutamme vapaahetkemme meille mieluisten asioiden parissa.

1. _____
2. _____
3. _____

Arvot

Arvot ovat sinulle tärkeitä asioita tai toimintatapoja. Ne ohjaavat käytöstäsi ja toimintaasi. Arvot voivat myös olla ihanteita, joita tavoittelet. Arvoja voivat olla esimerkiksi:

- Otan toiset ihmiset huomioon.
- Kohtelen kaikkia tasapuolisesti ja suvaitsevaisesti.
- Pidän lupaukseni.
- Pysin aina etsimään omaa etuani.
- Hoidan asiat ja tehtävät päättäväisesti.
- Olen rehellinen itselleni ja muille.
- Pidän kestävästä kehityksestä ja ekologista käytöstä tärkeinä.

1. _____
2. _____
3. _____

Teema 1: Tiimin rakentaminen

Tämän teeman tavoitteet:

- a) Osallistun aktiivisesti ryhmän toimintaan ja kannustan muitakin mukaan.
- b) Osaan esittää ja perustella mielipiteitäni uskottavasti.
- c) Toimin vastuullisena ryhmän jäsenenä ja teen omat tehtäväni huolella.
- d) Osaan muodostaa toimivan tiimin.
- e) Oma tavoitteeni tässä teemassa:

1. Väittämiä tiimityöstä

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Entä mihin suuntaan mielipiteesi kehittyy, kun juttelet väittämistä oman tiimisi kanssa?

1. Tiimi on enemmän kuin osiensa summa. _____

2. Paras tulos saadaan, kun jokainen tiimin jäsen tekee tiimissä sitä, mitä osaa. _____

3. Tiimityön sujuminen riippuu motivaatiosta. _____

4. Tiimityössä pitää olla selvillä omat tavoitteet. _____

5. Tiimityössä on tärkeää, että johtaja antaa tiimille tavoitteet. _____

Teema 2: Omat vahvuudet

Tämän teeman tavoitteet:

- a) Osaan tunnistaa ja kuvailla omia vahvuuksiani.
- b) Osaan esittää ja perustella mielipiteitäni uskottavasti.
- c) Tunnistan oman osaamiseni ja hyödynnän sitä tulevaisuuden suunnittelussa.
- d) Osaan ilmaista itseäni ja kertoa osaamisestani luontevasti.
- e) Toimin vastuullisena ryhmän jäsenenä ja teen omat tehtäväni huolella.
- f) Ymmärrän, mitä minun tulee kehittää itsessäni tulevaisuuden haaveiden toteuttamiseksi.
- g) Oma tavoitteeni tässä teemassa:

Vahvuudet

Monesti sanotaan, että koneella ei ole luonnetta, eikä intohimoja. Kone ei myöskään tiedä, minkälainen se on. Se, että tunnistat omia tai kaverisi vahvuuksia, intohimoja ja taitoja, erottaa sinut koneesta. Tästä syystä on tärkeää harjoitella kertomaan, kuka olet. Usein on helpompaa kehua kaveria ja kertoa, minkälainen hän on. Siispä aloitetaan harjoittelu miettimällä ryhmän jäseniä ja heidän vahvuuksiaan. Jokaisella on vahvuuksia. Ne voivat taitojen lisäksi olla ominaisuuksia, kuten positiivinen, empaattinen, hyvä keskustelija jne. Jokaisella on vahvuuksia, ole siis rohkeasti omanlaisesi!

1. Kavereiden vahvuudet

Tarkastele ennakkotehtävässä listattuja vahvuuksiasi. Mitä eroja oman näkemyksesi ja läheisesi arvion välillä löydät? Entä mitä yhteneväisyyksiä? Onko sinulla jokin "salainen" taito, jota kukaan ei osannut laittaa listaan, mutta josta voisi olla hyötyä? Esim. olet tosi hyvä laulamaan tai piirtämään, mutta kukaan ei tiedä sitä. Tai onko sinulla ilmiömäinen kyky muistaa asioita?

Vahvuudet

Vahvuudet ovat taitoja, kykyjä ja ominaisuuksia, jotka saavat ihmisestä parhaat puolet esiin. Ne voivat olla harjoittelua vaativia ominaisuuksia eli niitä asioita, joissa olet hyvä. Koulussa ja erilaisissa harrastuksissa voit kehittää vahvuuksia, joista on sinulle iloa ja apua koko elämäsi ajan. Vahvuuksia ovat esimerkiksi piirtäminen, jääkiekon pelaaminen, laulu- tai esiintymistaito, empatia, ryhmätyötaidot, kuuntelutaito ja luovuus.

Kiinnostukset

Kiinnostukset ovat mieluisia asioita, joiden tekemisestä tai kokemisesta pidät. Ne voivat olla samoja kuin vahvuutesi tai jotain aivan muuta. Voit myös olla hyvä asiassa, jonka tekemisestä et erityisemmin pidä. Toisaalta voit myös olla kiinnostunut asioista, joiden tekemiseen ei tarvita erityisiä taitoja, kuten elokuvien katselu tai kirpputoreilla kiertely. Ne ovat asioita, joihin käytät paljon vapaa-aikaasi, sillä yleensä kulumme vapaahetkemme meille mieluisten asioiden parissa.

Arvot

Arvot ovat sinulle tärkeitä asioita tai toimintatapoja. Ne ohjaavat käytöstäsi ja toimintaasi. Arvot voivat myös olla ihanteita, joita tavoittelet. Arvoja voivat olla esimerkiksi:

- Otan toiset ihmiset huomioon.
- Kohtelen kaikkia tasapuolisesti ja suvaitsevaisesti.
- Pidän lupaukseni.
- Pysin aina etsimään omaa etuani.
- Hoidan asiat ja tehtävät päättäväisesti.
- Olen rehellinen itselleni ja muille.
- Pidän kestävästä kehityksestä ja ekologisesti tärkeistä asioista.

2. Vahvuudet työelämässä

Etsi tiimisi kanssa mahdollisimman monta ammattia tai työtehtävää, joissa voisitte hyödyntää ryhmänne jäsenten vahvuuksia.

a. Mitä hakusanoja käytitte etsimiseen? _____

b. Mistä lähteistä valitsemanne ammatit ja tehtävät löytyivät? _____

c. Laatikaa ammasteista emoji-kuvaukset. (HUOM! valmiita ammattimojeita ei saa käyttää esim. kokki täytyy ilmaista muilla kuvilla, kuin kokinhattupäisellä tyypillä. Esimerkiksi veitsi, peruna, munakoiso, sipuli, tomaattimurska, pata, jossa on ruokaa tai lautanen, jolla on ruoka-annos.)

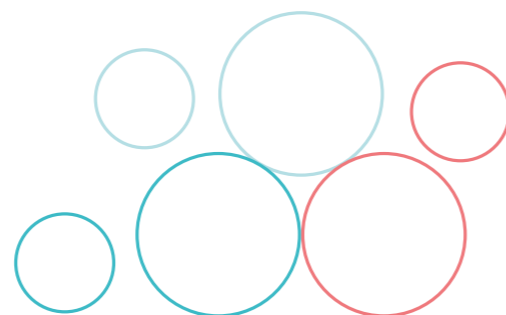
d. Listatkaa jokaiselle tiimin jäsenelle 5–10 ammattia, joissa juuri hänen vahvuuksiaan tarvitaan. Voitte myös keksiä uusia tulevaisuuden ammatteja.

e. Kun listat ovat valmiit, jokainen tiimin jäsen tutustuu omaan listaansa ja valitsee sieltä itselleen mieluisimman ammatin. Sen jälkeen hän kirjoittaa mahdollisimman tarkkaan, mitä vahvuuksia, taitoja ja osaamista ammatissa tarvitaan. Kirjaa oma vastauksesi tähän.

f. Selvitä ja kirjaa muistiin, minkälaista koulutusta valitsemasi ammatti edellyttää.

3. Ryhmän ajatuskartta (Mind map)

Tehkää digitaalinen ajatuskartta tiiminne vahvuuksista, kiinnostuksista ja arvoista. Pohtikaa, minkälainen tiimi olette. Oletteko selkeästi johonkin asiaan keskittynyt huipputiimi, eli onko usealla teistä sama vahvuus? Vai oletteko tasaisesti eri vahvuuksilla varustettujen tiimiläisten porukka? Puutuuko tiimistänne jokin vahvuus?

4. CV:n tekeminen

Etsikää ryhmänne kanssa eri lähteistä CV-malleja. Selvittäkää mitä eroa on perinteisellä CV:llä ja taitopohjaisella CV:llä? Mitä mieltä olette CV:n tuunaamisesta visuaaliseksi? Minkälaisissa tilanteissa siitä voisi olla hyötyä? Kirjatkaa muistiin huomioitanne.

Tee itsellesi CV löytämäsi hyvän CV-mallin tai opettajalta saamasi mallin mukaisesti.

5. Avointen työpaikkojen etsiminen

Etsikää tiiminne kanssa avoimia työpaikkoja eri lähteistä ja vastatkaa kysymyksiin.

a. Minkä alan töitä on eniten tarjolla?

b. Onko tarjolla teemassa I mieluisammaksi valitsemianne ammatteja?

c. Etsikää työpaikkoja, joita voisitte itse hakea tulevaisuudessa, ja selvittäkää, mitä työpaikan saaminen edellyttää (koulutus, osaaminen, kokemus).

Mistä avoimia työpaikkoja voi löytää?

Työpaikkoja ilmoitetaan työvoimatoimiston (MOL) nettisivuilla ja monilla muilla työnvälityksen sivustoilla. Niitä voi löytää jopa sosiaalisesta mediasta tai painetusta sanomalehdestä. Lisäksi työpaikoista voi olla tietoa esimerkiksi lähikaupan seinällä tai kahvilan pöydillä. Joitakin työpaikkoja ei edes ilmoiteta tai ehditä ilmoittaa missään, vaan ne täytetään verkostojen suositusten perusteella. Välillä tuntuu siltä, että sopivaan avoimeen työpaikkaan törmääminen olisi yhtä todennäköistä kuin neulan löytäminen heinäsuovasta. Eli ei lainkaan todennäköistä!

Työpaikkojen etsimistä kannattaakin harjoitella silloin, kun työtä ei oikeasti tarvitse etsiä. Vähän niin kuin kirpputorilta on turha etsiä tietynlaista takkia tarpeeseen, vaan siellä tulee pitää silmät auki ja tehdä löytöjä! Omat kontaktit eli verkostot kannattaa hyödyntää: keskustele läheisten ja tuttujen kanssa esimerkiksi siitä, minkälaisia töitä heidän yrityksissään tai työpaikoissaan voidaan tarjota nuorille, ja milloin heillä on sesonki lisätyövoimalle. Tutustu LinkedIn -palveluun, googlaile työpaikkoja eri hakusanoilla ja tutki osumia. Hyödynnä TET-kokemuksesi, kysy vinkkejä ja vaihda ajatuksia muiden kanssa. Ole utelias!

Teema 3: Tulevaisuuden työelämä

Tämän teeman tavoitteet:

- a) Osallistun aktiivisesti ryhmän toimintaan ja kannustan muitakin mukaan.
- b) Osaan arvioida eri lähteiden tiedon luotettavuutta.
- c) Osaan käyttää teknologiaa tiedon hakemiseen.
- d) Osaan hakea tietoa erilaisista lähteistä.
- e) Tunnistan työpaikkoja ja yrityksiä, joille voisin rakentaa urasuunnitelmani.
- f) Oma tavoitteeni tässä teemassa:

Tulevaisuuden ammatit ja työelämä

Tulevaisuutta on mahdotonta ennustaa. Voimme vain tehdä valistuneita arvauksia. Jos seuraat keskustelua tulevaisuuden työelämästä, olet ehkä huomannut, että puhutaan paljon siitä, kuinka tulevaisuuden ammatteja ei vielä ole olemassa tai kuinka olemassa olevat ammatit katoavat. Toisinaan tuntuu, että tulevaisuudesta maalailtaan varsinaisen pelottavaa mörköä ja vaikeasti ratkaistavaa vyyhtiä.

Teknologian tarkoitus on auttaa tekemään asioita paremmin. Mitä jos ajattelisimmekin tulevaisuudesta positiivisesti? Aivan varmasti tekoäly ja digitalisaatio muuttavat työtehtäviä ja ihmisen tekemän työn sisältöä, mutta mitä jos keskittyisimme siihen, mikä ei muutu, ja vahvistaisimme niitä taitoja. Tällainen ajattelu on vahvasti läsnä innovaattorin ja yrittäjän, Perttu Pölösen, kirjassa Tulevaisuuden lukujärjestys.

1. Kurkistus tulevaisuuteen

Hahmottele alla olevalle janalle oma polkusi. Merkitse janalle sinulle tärkeitä tapahtumia. Kirjoita ylös myös tulevaisuuden haaveesi ja suunnitelmasi.

Vastaa kysymyksiin

Lapsuuteni haaveammatti oli: _____

Nyt haaveilen: _____

Viiden vuoden päästä olen: _____

Ammattiprofiilikortti

Täytä oma ammattiprofiilikortti sinua kiinnostavasta ammatista.

Ammattinimike:

Työssä vaadittava erityisosaaminen:

Toimenkuva:

Lisätietoa:

Vaadittava koulutus:

2. Vanhasta uutta

Kuvitelkaa, että seuraavat ammatit ovat katoamassa/kuolemassa sukupuuttoon: tulkki, tarjoilija, kaupan työntekijä, kuntosalivalmentaja, bussikuski ja opettaja (voitte keksiä myös muita ammatteja). Miettikää yhdessä tiiminne kanssa vastauksia alla oleviin kysymyksiin, ja kirjatkaa ideanne muistiin.

a. Mitä taitoja ja osaamista kunkin ammatin harjoittajalla on?

b. Mihin työhön tai tehtävään työntekijät voisi ohjata, jotta he voisivat hyödyntää omia taitojaan ja osaamistaan?

c. Valitkaa kaksi ammattia, jotka tuotte koko ryhmän yhteiseen keskusteluun. Mitä taitoja heille kirjasitte? Mitä uusia ”käyttötarkoituksia” näiden ammattien harjoittajille keksitte?

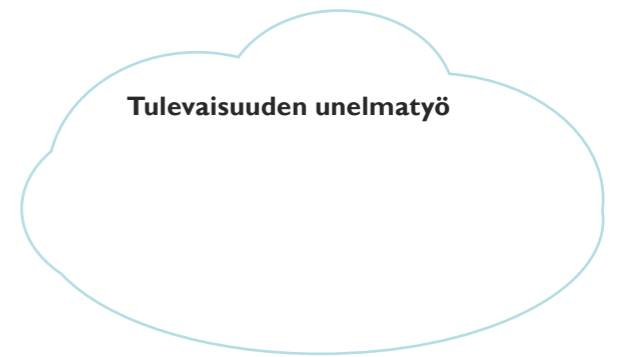
1. _____ 2. _____

3. Tulevaisuuden unelmatyö

Tulevaisuuden keksintöjä voi olla vaikea ajatella, saati selittää toiselle, sillä ne voivat olla mielikuvituksen tavoittamattomissa. Voi olla vaikea löytää sanoja kuvailemaan omia ajatuksia. Älä kuitenkaan rajoita mielikuvitustasi. Tulevaisuus on luultavasti paljon enemmän kuin mitä osaamme tai uskallamme kuvitella. Jos jokin ajatus tuntuu sinusta mahdottomalta, kannattaa muistaa, että se on vain mielikuvituksen tulkinta aiheesta. Tärkeää onkin kannustaa kummallisimpiakin ideoita eteenpäin, eikä kääntyä kohti vanhaa ja tuttua.

Ideoikaa yhdessä tiimin kanssa tulevaisuuden unelmatyö, jota ei vielä ole olemassa. Voitte käyttää myös edellisen harjoituksen ideointeja hyväksi. Tiiminne tehtävänä on luoda työpaikkailmoitus uudelle työlle. Voitte etsiä netistä malleja työpaikkailmoituksista.

Miten vedotaan hakijaan ja mitä taitoja pitäisi olla? Mikä koulutus vaaditaan jne. Miettikää, miten tekoäly ja koneet auttavat työssä.

Teema 4: Työnhakuun

Tämän teeman tavoitteet:

- a) Osaan arvioida eri lähteiden tiedon luotettavuutta.
- b) Tunnistan oman osaamiseni, ja hyödynnän sitä tulevaisuuden suunnittelussa.
- c) Osaan käyttää teknologiaa tiedon hakemiseen.
- d) Osaan viestiä työnhakutilanteessa monikanavaisesti.
- e) Osaan ilmaista itseäni ja kertoa osaamisestani luontevasti.
- f) Tunnistan työpaikkoja ja yrityksiä, joille voisi rakentaa urasuunnitelmani.
- g) Osaan rakentaa verkostoja / olla yhteydessä minua kiinnostaviin työpaikkoihin ja yrityksiin.
- h) Oma tavoitteeni tässä teemassa:

1. Unelmien kesätyö

a. Jatka työskentelyä aiemmin teemassa 2 työstämäsi CV:n kanssa. Käy CV läpi yhden tiimisi jäsenen kanssa, ja pyydä häneltä palautetta siitä. Muokkaa ansioluetteloasi hänen ehdotustensa suuntaan, jos ne sinusta kuulostavat hyviltä. Kirjaa saamasi palaute muistiin.

b. Katso vinkit video-CV:n tekemiseen <https://youtu.be/ICGjIK0PKIs>. Suunnitelkaa ja kuvatkaa parin kanssa jokaiselle oma video-CV. Tallenna video-CV omalle tietokoneellesi tai johonkin, mistä voit käyttää sitä myöhemmin esimerkiksi työnhaussa.

2. Työnantajan kontaktoiminen

Hallitse puhelinetiketti

Ennen kuin pääset työhaastatteluun, sinulla on tilaisuus antaa itsestäsi hyvä kuva myös puhelimitse. Voit soittaa työpaikkailmoituksen perään jo ennen työhakemuksen lähettämistä ja pyytää lisätietoja, ellei ilmoituksessa toisin sanota. Keskusteluun kannattaa valmistautua etukäteen, jotta olet valmis vastaamaan mahdollisiin osaamistasi koskeviin lisäkysymyksiin suoraan puhelimesta.

Muista aktiivisuus

Lähetettyäsi hakemukset voit myös soittaa ja tiedustella tilannetta. Työnantajat myös soittavat sinulle kysyäksesi lisätietoja ja keskustellakseen työpaikasta henkilökohtaisesti.

Työpaikan saamisessa on monenlaisia vaiheita. Usein vaiheet kulkevat seuraavasti:

Tieto työpaikasta (netti, ilmoitustaulu, tuttava)

Vinkkejä puhelinkeskusteluun

1 Valmistaudu huolella. Kirjoita ylös tavoittelemasi henkilön etu- ja sukunimi ja titteli. Mieti ensin mitä aiot hänelle sanoa. Muista harjoitella, niin taitosi kehittyvät.

2 Aloitus on tärkeä, ole selkeä. Hyvä aloitusrepliikki on sanoa yksinkertaisesti "hei" ja etu- ja sukunimensä. Tiedustele sitten kohteliaasti olisiko henkilöllä, jota puhuttelet hetki aikaa jutella.

3 Kenelle soitan? Ota ensiksi selvää, kuka organisaatiossa käsittelee hakemukset tai on vastuussa rekrytoinnista. Voit esimerkiksi käydä yrityksen www-sivuilla tai kysyä asiaa soittamalla yrityksen neuvontaan.

4 Hymyile soiton ajan. Usko tai älä, hymy kuuluu äänestä. Perushymy luo sekä sinusta että puhelustasi positiivisen kuvan, vaikka henkilö jolle puhut kuulostaisikin kiireiseltä tai joskus jopa tyllyltä.

5 Kerro heti aluksi puhelun tarkoitus. Puhu rauhallisesti ja selkeästi, mutta lyhyesti. Älä jaarittele tai pitkitä puhelua.

6 Vältä kysymyksiä, joihin on helppo vastata ei. Yritä muotoilla asiasi toisin, esimerkiksi "Voisinko lähettää teille työhakemuksen?" on parempi kuin "Olisiko teillä avoimia työpaikkoja?".

7 Lopeta puhelu kohteliaasti. Älä turhaan pitkitä keskustelua. Keskustelun loppuksi muista toivottaa hyvää päivän jatkoa, viikkoa, viikonloppua tai tulevaa suurempaa juhlaa (esim. pääsiäistä). Kiitä myös keskustelukumppania keskustelusta.

Harjoitellaan puhelinkeskustelua

Harjoitellaan parin kanssa puhelinkeskustelua, jonka aiheena on sivun 15 työpaikkailmoitus. Toinen on työnhakija ja toinen työnantaja. Työntekijä kirjaa muistiin ennen puhelinsoittoa asiat, joita hänen tulee työpaikkaan liittyen kysyä (työajat, palkka, työn kesto, vaadittu osaaminen jne.). Käykää sitten puhelinkeskustelu. Vaihtakaa rooleja ja käykää keskustelu uudestaan. Lopuksi miettikää yhdessä, miten meni.

Ketä tavoittelen?

(Jos puhelimeen vastaa joku muu kuin työpaikkailmoituksen yhteyshenkilö, älä hämääny.)

Miksi soitan _____

Kysymys 1 _____

Kysymys 2 _____

Kysymys 3 _____

Sopiva lopetus ja kiitos: _____

Hyvä soittaja:

- ✓ Tutustuu työpaikkailmoitukseen huolellisesti ennakoon.
- ✓ Kertoo kuka soittaa, miksi soittaa ja ketä tavoittelee.
- ✓ Puhuu rauhallisesti.
- ✓ Kuuntelee vastaajaa ja vastaa suoraan kysymyksiin.
- ✓ Toistaa tärkeät asiat.
- ✓ Kysyy selkeästi haluamansa asiat.
- ✓ Kiittää vastaajaa ajasta.

Huono soittaja:

- ✗ Valmistautuu huonosti soittoon, eikä ole tarkistanut työpaikkailmoituksessa olevia vaatimuksia.
- ✗ Esittelee itsensä hiljaisella äänellä ja epäselvästi.
- ✗ Kuulostaa väsyneeltä ja haukottelee.
- ✗ Ei kuuntele, mitä vastaaja sanoo, vaan kertoo asiansa suoraan ilman taukoja.
- ✗ Puhuu paljon, eikä osaa fokusoida asiansa ydintä.
- ✗ Kertoo edellisen työnantajansa olleen huono.
- ✗ Puhuu negatiiviseen sävyyn edellisestä työpaikastaan.
- ✗ Lopettaa puhelun yllättäen ja kiireesti.

3. Työhaastatteluun

Työhaastattelussa on tärkeää tehdä hyvä vaikutus haastattelijaan. Kirjoita lokeroihin ehdotuksia sekä esimerkkejä hyvästä käyttäytymisestä ja vuorovaikutuksesta.

Harjoitella sen jälkeen parisi kanssa haastattelutilannetta.

	TEE NÄIN	VÄLTÄ NÄITÄ
1. KÄTTELY		
2. KÄYTTÄYTYMINEN JA VUOROVAIKUTUS		
3. KUUNTELEMINEN JA VASTAAMINEN		
4. ITSESTÄ KERTOMINEN		
5. YLLÄTTÄVÄT KYSYMYKSET		
6. OMIEN TUNTEIDEN SÄÄTELY		
7. LOPETUS		

Työhaastattelu

Työhaastattelussa sinulla on ainutlaatuinen tilaisuus vakuuttaa työnantaja siitä, että olet juuri oikea henkilö kyseisiin tehtäviin. Saavu haastatteluun hyvissä ajoin, mielellään jo vähän ennen sovittua kellonlyömyä, jotta sinulla on aikaa rauhoittua ja siistiytyä.

Sammuta kännykkäsi tai laita se äänettömälle haastattelun ajaksi. Varaudu aikataulumuutoksiin. Paikalla saattaa olla haastattelijoita tai haastateltavia useampia samaan aikaan. Tilanteeseen voi liittyä myös jonkinlainen soveltuvuusko.

Seitsemän tärkeää asiaa työhaastattelutilanteessa

1 Aloita kunnon **kättelyllä**. Kättelyn kautta viestit paljon itsestäsi ja asenteestasi. Jännitys kuulu elämään ja haastattelijaa jännittää varmasti yhtä paljon kuin sinua!

2 Ole **kohtelias, luonteva ja reipas**. Olet työnantajalle arvokas, älä siis suotta vähättele itseäsi ja taitojasi. Hymyile! Huomioi myös eleesi ja istuma-asentosi sekä äänensävyysi. Vaikka sinua ehkä jännittääkin, älä anna sen häiritä.

3 **Keskity kuuntelemaan ja vastaa vakuuttavasti**. Katso haastattelijaa silmiin ja kuuntele tarkasti, mitä sanottavaa hänellä on. Älä koskaan keskeytä haastattelijaa. Mieti itsekseksi, mitä aiot sanoa, ennen kuin aukaiset suusi. Harkitse miten vastaat, puhu selkeästi ja yritä antaa perusteltuja vastauksia. Koita välttää pelkkiä lyhyitä ”kyllä” tai ”ei” -replioikeja.

4 **Markkinoi osaamistasi ja motivaatiotasi**. Vastaa kysymyksiin rehellisesti ja koeta tuoda hyviä puoliasi esille. Älä puhu mistään negatiiviseen sävyyn, etenkin aiemmasta työnantajasta tai entisistä työtovereista. Esitä myös itse kysymyksiä työntajastasi ja tulevista työtehtävistä tai eteneismahdollisuuksista yrityksessä. Älä kuitenkaan kysy ensimmäiseksi palkkauksesta.

Valmistautuminen

Kun tuleva tilanne jännittää, voit valmistautua siihen etukäteen:

- Tekemällä mielikuvaharjoituksen tilanteen kulusta.
- Miettimällä ja kirjoittamalla ylös omia kysymyksiäsi ja kiinnostuksen kohteitasi. Mitä haluat tietää lisää?

5 **Varaudu yllättäviin kysymyksiin**. Haastattelija saattaa joskus vaihtaa kieltä kesken haastattelun – vastaa silloin samalla kielellä, millä kysymys esitetään.

6 **Älä hermostu**, vaikka haastattelija esittäisi provosoivia tai vaikeita kysymyksiä. Jos haastattelija kysyy sinulta heikkouksistasi, voit vastata antamalla esimerkin jostakin sellaisesta heikkoudestasi, mistä on joissain tilanteissa etua.

7 **Kiitä ja kättele lopuksi**. Haastattelun päätteeksi kiitä ja kättele haastattelijaa. Vaikka et saisi-kaan lopulta paikkaa, on työhaastattelu aina hyvä tilaisuus harjoitella esiintymistaitoja.

Teema 5: Tulevaisuuden työelämätaidot haltuun!

Tämän teeman tavoitteet:

- Osaan esittää ja perustella mielipiteitäni uskottavasti.
- Tunnistan oman osaamiseni ja hyödynnän sitä tulevaisuuden suunnittelussa.
- Osaan hakea tietoa erilaisista lähteistä.
- Osaan hyödyntää teknologiaa tiedon käsittelyyn ja viestimiseen.
- Toimin vastuullisena ryhmän jäsenenä ja teen omat tehtäväni huolella.
- Tunnistan työpaikkoja ja yrityksiä, joille voisin rakentaa urasuunnitelmani.
- Ymmärrän keskeisimmät työelämän käsitteet.
- Oma tavoitteeni tässä teemassa:

1. Työnantajan/yrittäjän haastattelu

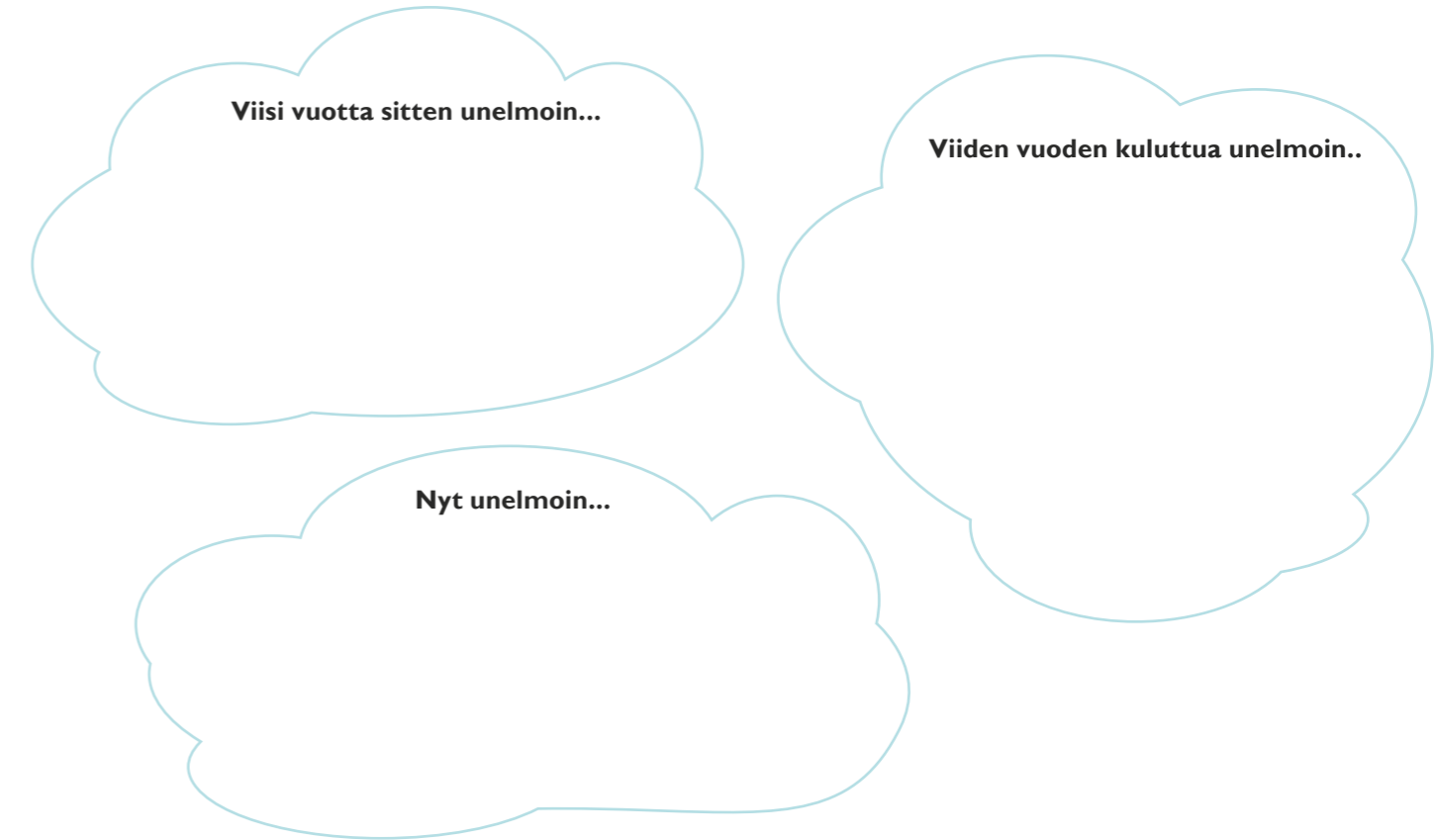
Edellisessä teemassa tiiminne on valinnut lähiympäristöstänne työpaikan tai yrityksen, jonka toimintaan tänään tutustutte. Valmistautukaa haastattelemaan valitsemaanne edustajaa, pohtikaa kysymykset valmiiksi ja sopikaa haastattelua varten työnjako tiimin välillä.

Apukysymyksiä:

- Mitä hän tekee työkseen?
- Millaisia taitoja ja osaamista hän työssään tarvitsee?
- Millaisia vahvuuksia hänellä on?
- Miten paikkaan rekrytoidaan, missä kanavissa ja millaista osaamista halutaan?
- Mitä taitoja alalla tulevaisuudessa tarvitaan?
- Pääseekö paikkaan TET-harjoitteluun tai ottavatko he nuoria töihin kesätyösetelillä?
- Millainen murros paikallisissa yrityksissä on tapahtunut ja millainen suunta on tulevaisuudessa?

Pohdi, mitä verkostoituminen on?

2. Unelmointia

- Kirjoita ensimmäiseen pilveen asiat, joista unelmoit viisi vuotta sitten.
- Kirjoita toiseen pilveen asiat, joista unelmoit nyt.
- Kirjoita kolmanteen pilveen asiat, joista uskot unelmoivasi viiden vuoden kuluttua.

d. Mitä eroja ja yhtäläisyyksiä pilviin kirjaamiesi unelmien välillä on? _____

e. Miksi unelmat muuttuvat? _____

f. Vertailkaa tiimiläistenne unelmia keskenään, ja etsikää niistä eroja ja yhtäläisyyksiä.

3. Pohdittavia väittämiä

Keskustelkaa tiiminä seuraavista väitteistä. Mitä ajatuksia teille herää? Kirjatkaa tärkeimmät asiat muistiin yhteistä koontia varten:

a. Luovuus on improvisointia eli sitä, että ei ehdi ajatella oikeaa ja väärää. _____

b. Ihminen on luovimmillaan, kun hänellä on hauskaa. _____

c. Luova prosessi on vaikea automatisoida, koska lopputulos on tuntematon. _____

d. Tarinoista tulee kiinnostavia vasta, kun jokin menee eri tavalla kuin suunnitelmassa. _____

e. Uteliaisuus ja kokeilunhalu vaativat kaverikseen rohkeutta. _____

f. Meidän pitää kehittää kaikkea kiinnostavaa, vaikka emme ymmärtäisikään vielä kokonaan asioiden potentiaalia. _____

g. Tehtävä tuntuu aina mahdottomalta siihen asti, kunnes se on tehty. _____

4. Työhakemuksen kirjoittaminen

Tee mallin mukainen työhakemus täyttämällä tyhjä rivit ohjeiden mukaisesti. Voit tehdä työhakemuksen myös tietokoneella esim. word-tiedostoon mallin mukaisesti.

Työhakemusmalli

I. Perustiedot

Etunimi Sukunimi
Lähiosoite
00000 Postitoimipaikka
Puh. (00) 000 0000
etunimi.sukunimi@sahkoposti.fi

Vastaanottajan titteli ja nimi
Yrityksen nimi
PL 00 / Lähiosoite
00000 Postitoimipaikka

HAKEMUS (neljäs sarkain)

päivämäärä
(sama rivi kuin puh.)

2. Kerro itsestäsi

OTSIKKO (paikka, jota haet)

”Esittelykappale” (toinen sarkain)

Aloituskappaleessa sinun tulisi saada työnantajan kiinnostus heräämään. Voit mennä suoraan asiaan kertomalla, miksi olisit tehtävään sopiva ja miksi haluat juuri tämän paikan.

”Osaamiskappale”

Runkokappaleessa kerrot lyhyesti mitä opiskelet, taustastasi, omasta osaamisestasi ja pätevydestäsi kyseiseen työpaikkaan. Kerro, miten täytät ilmoituksessa mainitut vaatimukset ja toiveet.

”Minä-kappale”

Kerro vahvuutesi ja tarkemmat lisätiedot asioista, joista uskot olevan hyötyä hakemassasi työssä. Voit kuvailla luonnettasi sekä itseäsi työntekijänä. Millainen on työtapasi? Miten työskentelet yksin/tiimissä? Millainen sinä olet?

”Haastatteluun-kappale”

Voit mainita halusi tulla tarvittaessa henkilökohtaisesti neuvottelemaan kyseisestä työtehtävästä. Lopeta ystävällisesti/persoonallisesti.

3. CV

LIITE CV

5. Työsopimus

Etsikää tietoa eri lähteistä (esimerkiksi www.tyosuojelu.fi/tyosuuhde/palkka, <https://ttk.fi>), ja vastatkaa kysymyksiin.

a. Mitä tarkoittaa työaika, ja kuinka se ilmoitetaan työsopimuksessa? _____

b. Mitä tarkoitetaan kiinteällä ja liukuvalla työajalla? _____

c. Mitä palkkauksesta on kerrottava työsopimuksessa? _____

d. Mitä tarkoitetaan vähimmäispalkalla, ja mistä löytyy tieto oman työn minimipalkkaan? _____

e. Mitä erilaisia lisiä ja/tai etuja palkan päälle voidaan maksaa? _____

f. Mitä ovat ammattiliittojen tehtävät, ja kuka voi kuulua ammattiliittoon? _____

g. Mikä on työtodistus? _____

h. Mitkä ovat suppean ja laajan työtodistuksen erot? _____

i. Mistä työstä kannattaa pyytää työtodistus? _____

6. Tulevaisuuden taidot -peli

a) Työelämätaidot

Mitä taitoja tarvitset nyt ja tulevaisuudessa? Työelämätaidot ovat taitoja, joiden tarve ei riipu ammatista tai työtehtävästä. Taidot kehittyvät jatkuvasti ja niitä tarvitaan sekä työelämässä että sen ulkopuolella. Työelämätaidot ovat arkipäivän taitoja.

b) Tulevaisuuden taidot -peli

Opettajan ohjeiden mukaan pelatun pelin jälkeen mieti, miten pystyit hyödyntämään pelissä taitojasi. Vastaa alla oleviin kysymyksiin oman roolisi kautta:

Kysymykset tutkijalle:

Tee yhteenveto tehtaan toiminnasta. Mikä toimi, mikä ei?

Missä työtiimi onnistui parhaiten?

Nimeä kolme työelämätaitoa, joista oli mielestäsi eniten hyötyä tehtävässasi. Perustele vastauksesi.

Kysymykset johtajalle:

Mihin taitoihin ja ominaisuuksiin kiinnitit huomiota, kun valitsit työntekijöitä?

Oliko ohjeiden antaminen muille helppoa?

Nimeä kolme työelämätaitoa, joista oli mielestäsi eniten hyötyä tehtävässasi. Perustele vastauksesi.

Kysymykset työntekijälle:

Mitä odotat yrityksen johtajalta (taidot, ominaisuudet, ohjeet)?

Miten itse johtaisit tehtaan toimintaa?

Nimeä kolme työelämätaitoa, joista oli mielestäsi eniten hyötyä tehtävässasi. Perustele vastauksesi.

c) Omat työelämätaidoni

Missä käytät näitä taitoja ja miten voisit niitä kehittää? Kirjoita ajatuksesi kuvioiden sisään.

Muistiinpanot

Onneksi olkoon!

Hyvää matkaa seuraavien NY-ohjelmien
inspiroivaan maailmaan!

Seuraavat NY-askeleet

Oma talous

Oma talous

Viiden teeman kokonaisuus työ-
elämävalmiuksien ja taloustaito-
jen harjoitteluun.

Innovaatioleiri
Yläkoulu

Innovaatioleiri – yläkoulu

Leiri sitoo luovuuden, ryhmä-
taidot ja yrittäjyyden kokeilun
yhden päivän leiriksi.

**Vuosi
yrittäjänä**
Yläkoulu

Vuosi yrittäjänä

Lukuvuoden kestävä oikealla ra-
halla toimiva yrittäjyysohjelma.

Oma työ

Oma työ -työvihko opastaa tulevaisuutesi suunnitteluun. Oppaan viiden teeman käytännöllisten tehtävien kautta opit työelämätaitoja, joista on sinulle varmasti hyötyä nyt ja jatkossa.

Tulevaisuutta on mahdotonta enustaa, mutta siihen voi valmistautua. Omilla valinnoilla voit vaikuttaa siihen, millaiseksi oma polkusi muotoutuu.

**Tunnista
vahvuutesi,**

vahvista osaamistasi

JA KEHU KAVERIA!

Nuori Yrittäjyys ry eli NY tarjoaa yrittäjyys-, työelämä- ja taloustaitoja tukevia pedagogisia ohjelmia päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten käyttöön. NY on voittoa tavoittelematon yhdistys, ja se kuuluu kansainväliseen Junior Achievement Worldwide -kattojärjestöön. Suomessa toiminta alkoi vuonna 1995.

NY Yrittäjyyskasvatuksen polku on pedagogisten ohjelmien kokonaisuus. Polku tarjoaa käytännönläheisiä työvälineitä lasten ja nuorten yrittäjyys-, työelämä- ja taloustaitojen vahvistamiseen esiopetuksesta korkea-asteelle asti. Opetussuunnitelman tavoitteita tukevat NY-ohjelmat toteutetaan kouluissa osana opetusta. Tekemällä oppimiseen perustuva toiminta vahvistaa myös konkreettisesti nuorten ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä.

Ota yhteyttä: info@nuoriyrittajyys.fi

@NuoriYrittajyys #Omatyö

nuoriyrittajyys.fi

Nuori Yrittäjyys
Ung Företagsamhet